

І. Ф. Коломієць, Г. В. Гошовська

Еволюція теорій інноваційно-технологічного розвитку в ретроспективній оцінці

Здійснена оцінка еволюції теорій інноваційно-технологічного розвитку. Окреслено основні положення регіонального розвитку. Розкрито погляди вчених на роль інновацій у розвитку економіки та їх значення у вирішенні актуальних проблем інноваційно-технологічного розвитку регіону. Встановлено, що економічне зростання регіонів усіх рівнів ієрархії залежить від інноваційної активності підприємницьких структур, від їх прагнень і спроможності використовувати у своїй діяльності новітні технології у всіх сферах суспільного життя. Визначено, що еволюція формування системи наукових знань про інноваційний розвиток економіки віддзеркалює сукупність процесів, що свідчать про складний шлях становлення і розвитку не тільки усієї економічної теорії загалом, але і науки «регіональна економіка» зокрема.

Ключові слова: теорії, інновація, інноваційно-технологічний розвиток, регіональний розвиток, регіональна економіка

Теоретико-методологічною основою формування сучасних теорій інноваційно-технологічного розвитку регіону є низка теорій як соціально-економічного розвитку, так і регіонального розвитку. З огляду на необхідність обґрунтування інноваційно-технологічного розвитку регіону, вкрай важливим завданням є огляд теорій регіонального розвитку, що впливають не тільки на уявлення про становлення, джерела виникнення актуальних теорій інноваційного розвитку, але і є необхідною умовою комплексного дослідження інноваційно-технологічного розвитку регіону.

Ретроспективна оцінка теорій інноваційного розвитку розглядається в працях таких сучасних вітчизняних учених: В. І. Захарченка, О. Б. Жихор, Н. М. Корсікова, М. Н. Меркулова, Л. І. Федулової та ін. Однак ця проблематика потребує подальших досліджень в контексті необхідності забезпечення інноваційно-технологічного розвитку регіону.

Мета і завдання статті – розкрити погляди вчених на роль інновацій у розвитку економіки та їх значення у вирішенні актуальних проблем інноваційно-технологічного розвитку регіону.

Формування сучасних теорій, здатних обґрунтувати інноваційно-технологічний розвиток регіону, є наслідком праці вчених, які досліджували проблематику економічного розвитку загалом. Так, ще у XVIII ст. А. Сміт у праці «Дослідження про природу і причини багатства народів» вказував на роль технологічних інновацій у забезпеченні економічного зростання.

Становлення сучасної теорії інноваційного розвитку регіону відбувалося з врахуванням основних теоретичних положень таких групи теорій:

- 1) теорії циклічного економічного розвитку;
- 2) кумулятивних теорій регіонального зростання;
- 3) інноваційних теорій технологічних змін [2].

Усі ці групи теорій описують як причини, що викликають певні негативні тенденції впровадження інновацій, так і чинники активізації такого впровадження.

Розглянемо теорії інноваційного розвитку детальніше. Очевидно, що почати потрібно з теорій циклічного економічного розвитку, оскільки саме у працях учених, які їх обґрунтовували, містяться основоположні поняття, пов'язані з інноваційним розвитком. Одним з основоположників теорії циклічного економічного розвитку вважають українського економіста М. Туган-Барановського, який написав наукову працю «Промислові кризи в сучасній Англії, їх причини і вплив на народне життя» [6]. У цій праці автор доводить, що для подолання економічних криз пріоритетом має стати пошук ресурсів на розробку нових технологій та активних капітальних вкладень.

Процеси виникнення, формування та поглиблення економічних криз почав досліджувати учень М. Туган-Барановського і його послідовник М. Кондратьєв, який, розробивши теорію довгих хвиль в економіці, зробив значний внесок у теорію інноваційного розвитку.

М. Кондратьєв обґрунтував, що довгі хвилі в економіці виявляються у почерговому підвищенні та зниженні ділової активності. Довгі хвилі в економіці складаються з двох фаз: фази піднесення і фази спаду. Фаза піднесення пов'язана з масовим упровадженням нових технологій, оновленням і збільшенням виробничих фондів, зародженням і розвитком нових галузей в економіці. Нова хвиля настає тоді, коли екстенсивна фаза досягає максимуму, що пов'язане з моральним станом широко поширених технологій. Накопичення капіталу веде до його відносного здешевлення, що робить рентабельними ризикові інвестиції в нову техніку і технології. Особливістю інноваційних хвиль є те, що кожний наступний період є якісно і кількісно відмінний від попереднього [3].

Отже, М. Кондратьєв довів, що інноваційні хвилі зумовлені нерівномірністю НТП та його внеском в економічне зростання, чергуванням етапів поліпшення і вдосконалення наявних технологій та етапів якісної зміни техніки. На думку вченого, довгі хвилі в економіці визначають не інновації (відкриття і винаходи), а їх запровадження у практику (тобто дифузія). Розуміння механізму довгих хвиль в економіці дає можливість прогнозувати економічний розвиток на тривалий період [3].

Значний внесок у розробку теорії інноваційного розвитку зробив австралійський економіст Й. Шумпетера, який уперше ввів термін «інновації». Учений розглядав інновації як зміни у технології та управлінні, як нові комбінації використання ресурсів. Процес інноваційного розвитку він розумів як «здійснення нових комбінацій». Й. Шумпетер висловив гіпотезу, що інновації з'являються в економіці нерівномірно, а у вигляді інноваційних кластерів, які він розглядав як сукупність базисних нововведень, що визначають технологічний устрій економіки упродовж тривалого часу. Учений розробив класифікацію хвиль, що мали місце в історії людства і відомі як технологічні устрої, визначивши ключовий чинник кожної хвилі, що дав імпульс її поширенню. Основною причиною

утворення довгих хвиль в економіці він вважав концентрацію важливих нововведень в окремих галузях, внаслідок чого від кожного нового базового нововведення утворюються вторинні нововведення, що вдосконалюють наявні продукти-товари, формуючи вторинну хвилю. Особливу роль у технологічному розвитку відводив підприємцям-новаторам [8].

Американський економіст С. Кузнець увів поняття епохальних (революційних) нововведень, що лежать в основі переходу від однієї історичної епохи до іншої. На його думку, революційні інновації виникають здебільшого випадково, під впливом певних зовнішніх обставин (зміни в політиці, економіці, поява нових відкриттів тощо). Економічні цикли вчений пов'язує із циклами інноваційних технологій, наголошуючи водночас на випадковості появи інновацій [4].

Представник неокласичної теорії нововведень німецький економіст Г. Менш запропонував класифікацію нововведень і виділив такі їх три групи: базисні; такі, що поліпшують; і псевдоінновації. Базисні інновації поділяються на технологічні, що утворюють нові галузі і ринки, а за допомогою нетехнологічних відбуваються зміни в культурі, управлінні, суспільних послугах. На думку вченого, між нововведеннями існує конкуренція за ресурси. Крім того, він робить висновок про те, що технічний прогрес відбувається не безперервно, а дискретно, вказуючи на «драматичне чергування періодів, багатих нововведеннями і нестачі їх». На його думку, кризові явища пояснюються саме тим, що не вистачає базових інновацій і відсутні умови для розвитку науки. Він наголошує на необхідності усунення перешкод для введення інновацій шляхом участі держави у здійсненні проектів нововведення задля компенсації ризику [5].

Першим розглянув вплив дифузії інновації на просторовий розвиток шведський вчений Т. Хагерstrand. Він розробив першу модель дифузії інновацій у регіональному аспекті. У праці «Дифузія інновацій як просторовий процес» [9] він довів, що саме поширення («дифузія») нововведень (нової сировини, товарів, послуг, технологій) призводить до змін у просторовому розвитку. Учений виходив з того, що суспільство являє собою систему, у якій усі люди, елементи матеріального виробництва і природне середовище є складовими частинами, що комбінуються у різних поєднаннях. Під дифузиею він розумів впровадження деякого нового елемента і поширення його у всі системи або в якійсь частині до тих пір, поки цей елемент не змінить її до певної міри [9].

На думку П. Хаггета, дифузія інновацій складається з чотирьох стадій:

- початкова стадія, що характеризується початком дифузійного процесу та різким контрастом між центрами, звідки розповсюджуються нововведеннями та периферійними територіями;
- стадія «справжньої дифузії», коли починається дія потужних відцентрових сил, що призводять до утворення нових центрів у віддалених регіонах, що швидко розвиваються, та до скорочення різких регіональних контрастів, що є типовим для першої стадії;

- стадія «конденсації» – відбувається однаковим поширенням інновацій у всіх місцях;
- стадія «насичення» – спостерігається загальний, але повільний підйом до максимуму [7].

Якщо процес дифузії інновацій розглянути в територіальному аспекті, то на першому етапі впровадження інновацій відбувається в містах, далі на проміжному етапі завдяки так званому ефекту сусідства відбувається швидке впровадження інновацій найближчими центрами, а на стадії насичення дифузія проявляється в периферійних регіонах [9].

Основні результати дослідження Т. Хагерстранда зводяться до такого: територіальна дифузія інновацій має певні закони розповсюдження та може бути змодельована; дифузія інновацій є визначальним чинником у визначенні соціального ефекту (насамперед міграційного) для відносин центр-периферія; швидкість дифузії залежить не від геометричної відстані, а від трансляційної можливості окремих міст, через які вони здійснюються від того, наскільки інтенсивними та ефективними там контакти між людьми [9].

Отже, наукові розробки Т. Хагерстранда дозволяють зробити висновок про об'єктивний характер територіальних диспропорцій в економіці регіону, що обумовлюються розглянутим у часі процесом послідовного розповсюдження інновацій у просторі. А швидкість дифузії інновацій залежить від рівня розвитку систем інформації і комунікації, а також якості робочої сили.

Серед сучасних теорій регіонального розвитку, що відображають закономірності просторової організації суспільства, теорія «полюсів зростання» займає центральне місце як за значенням, так і за поширенням. Основоположником цієї теорії був французький економіст Ф. Перру [5]. При побудові цієї теорії він використав ідеї дифузії інновацій, вважаючи, що саме їх поширення визначає економічний прогрес.

При побудові теорії «полюсів зростання» Ф. Перру повністю відійшов від принципу гомогенності і рівномірності розвитку. Учений розглядав економічний простір як силове поле, напруга якого нерівномірна, і в якому діють певні доцентрові сили, спрямовані до деяких центрів, полюсів або фокусів, і відцентрові сили, що виходять із цих центрів. На думку вченого, інновації групуються навколо галузей-лідерів. Якщо ж така галузь є пропульсивною, тобто здатна на позитивний мультиплікаційний ефект, то вона утворює полюс зростання. Такі галузі Ф. Перру називав «моторними». Їх поява завжди є результатом певного передбачення, коли суб'єкти беруть на себе ризик з реалізації нового проекту діяльності. Учений зазначав: «Якщо нове виробництво не призводить до втрат в інших галузях, то продукція цієї галузі безпосередньо збільшує валовий продукт економіки. Якщо ж використання усіх факторів виробництва є результатом їх заміщення (старі фонди заміщуються більш продуктивним обладнанням, менш кваліфікована робоча сила поступається місцем більш кваліфікованим без завдання будь-якої шкоди іншим сферам) збільшення валового продукту стає ще більш помітним [5].

На думку Ф. Перру, формування «полюса зростання» викликає нові територіальні диспропорції в регіоні внаслідок більш високої концентрації інвестицій та інновацій у межах сформованого полюсу. За таких умов суттєво має зростати регулююча роль держави: «Розвиток та економічне зростання сукупності території та населення можуть бути таким чином досягнуті тільки через свідоме облаштування середовища розповсюдження результатів полюсів зростання. Трансформація процесу економічного зростання галузі або будь-якого виду діяльності на економічне зростання нації повинна регулюватися інститутами, що виражають загальний інтерес нації» [5].

Інший французький вчений Ж. Будвіль не тільки розвинув ідеї Ф. Перру, але і дав регіональне тлумачення «полюсів зростання». На його думку, не кожен регіональний центр або вузол є полюсом зростання, а тільки той, у якому представлені пропульсивні галузі-лідери. Учений вважає, що полюс зростання здатний до самостійного розвитку упродовж тривалого часу, контролює своє оточення і посиляє йому імпульси розвитку. Він стверджує, що «регіональний полюс зростання являє собою сукупність галузей, що розміщені в урбанізованій зоні і здатні викликати подальший розвиток економічної діяльності в зоні свого впливу». Полюси зростання являють собою міста, у яких розвиваються пропульсивні галузі. Ж. Будвіль вважає, що полюс зростання не можна розглядати ізольовано від регіону. У рамках регіону полюс зростання взаємодіє з іншими елементами. Чим крупніший полюс, тим вищий його ранг у рамках регіону, тим більший вплив на решту регіону. Учений пропонує такий варіант ієрархії: полюс зростання, полюс розвитку, полюс інтеграції [5].

На думку Ж. Будвіля, полюси зростання – це міста з диверсифікованою структурою господарства, для яких характерні високі темпи росту, оскільки у них розміщені підприємства нових галузей промисловості. Однак їхній ріст не можна вважати автономним, бо вони розвиваються за рахунок зовнішніх чинників. Полюси розвитку являють собою агломерації з розвинутою структурою господарства і автономним ростом, оскільки вони мають у своєму складі фірми, що генерують інновації. Полюси інтеграції, стверджує вчений, охоплюють систему міст з високим рівнем концентрації промисловості, де формуються прямі і зворотні зв'язки, що визначають еволюцію просторових структур [5].

Зауважимо, що якщо в регіоні розташовані такі полюси зростання та розвитку, то вони очолюють регіон, впливаючи на його розвиток. А рівень соціально-економічного розвитку регіону залежить від наявності таких полюсів, а ступінь їхнього впливу на решту території – від їхньої величини та рангу.

Теорії Ф. Перру і Ж. Будвіля доповнює теорія П. Потье про «осі розвитку», головна ідея якої полягає в тому, що розвиток передається вздовж головних транспортних каналів, які з'єднують важливі промислові центри [5]. У подальшому ці ідеї стали використовуватись при створенні вільних економічних зон, технополісів і технопарків.

Автором концепції «центр-периферія» на Заході прийнято вважати Дж. Фрідмана (1973), у роботах якого зроблена спроба побудувати загальну теорію регіонального розвитку на основі моделі «центр-периферія». Учений, врахувавши ідеї Т. Хагерстранда щодо процесу «дифузії інновації», пояснює механізми взаємодії центральних і периферійних регіонів у процесі їх розвитку. У межах регіону Дж. Фрідман виокремив два елементи: економічно розвинене ядро, що має здатність як створювати, так впроваджувати інновації і залежну від нього периферію. У рамках територіальних одиниць будь-якого аксономічного рангу, зазначає Дж. Фрідман, можна виокремити систему, – «ядро-периферія». Таким чином, термін «ядро» замінює такі поняття як «центри зростання» і «полюси зростання» [5].

Дж. Фрідман, протиставляючи невелике за територією ядро величезної периферії, розкриває суть механізму взаємодії їх в економічному просторі. Автор зазначає, що в процесі розвитку регіону відбувається якісна трансформація ядра. У його межах посилюється концентрація наукомістких галузей, підвищується якість робочої сили. З території ядра на периферію переміщуються старі традиційні галузі, що не витримують конкуренції або забруднюють довкілля. У тих випадках, коли ядро не може виштовхнути або заповнити своєю робочою силою, ці види діяльності, спостерігають приплив робочої сили з периферії. Учений зауважує, що з периферії до ядра переміщується як некваліфікована, так і висококваліфікована робоча сила, що сповільнює темпи росту периферії. При цьому він акцентує увагу на взаємозалежності центру і периферії, що проявляється через зустрічні потоки: від центру до периферії – інновації, а в зворотному напрямі – різноманітні види ресурсів [5]. Таким чином, такі процеси створюють умови для постійного домінування центру над периферією. А сама модель «центр-периферія» пояснює причини існування нерівномірності територіального розвитку економіки регіону.

Серед сучасних теорій інноваційного розвитку, що можна використати при формуванні інноваційної політики регіону, можна назвати теорію інтелектуальної технології Ф. Хайєка і теорію інноваційної економіки і підприємницького суспільства П. Друкера.

Австрійський економіст Ф. Хайєк запропонував інформаційну концепцію «порядку, що розширюється» як основу цивілізації. На думку Ф. Хайєка, ринок – це гігантська інформаційна машина, що містить величезне наявне, розсіяне знання про потреби і виробничі можливості людей, інформацію, що перевищує ті знання, якими може володіти не лише окрема людина, а й багато людей. Розширення інформації, що використовують у повсякденній діяльності сучасні підприємці, стало передумовою для розроблення інформаційних та інтелектуальних технологій. Ф. Хайєк наголошував, що прагнення підприємців отримувати більші доходи і зміцнювати свої ринкові позиції спонукає їх (без жодного примусу держави) відбирати з наявного масиву знань ті, що дозволяють їм вдосконалювати та оновлювати продукцію і тим самим задовольняти потреби споживачів. Ф. Хайєк довів, що вирішальну роль у цьому відіграють інституційні основи суспільства як формальні

(сформовані державою закони, що регламентують економічну діяльність), так і неформальні (встановлені правила, звичаї, традиції, норми поведінки та мораль) [5].

Американський економіст П. Друкер обґрунтував концепцію побудови якісно нового типу інноваційної економіки. Основним суб'єктом якої є підприємці, які систематично впроваджують нововведення. За П. Друкером, інноваційна економіка покликана вирішувати низку завдань: постійне оновлення асортименту продукції, послуг; оновлення і створення нових виробничих систем; підвищення ефективності виробничо-збутової діяльності передусім через збільшення продуктивності праці персоналу і зниження всіх видів витрат; розроблення і реалізація стратегії і тактики боротьби за лідерство на найперспективніших напрямках розвитку, техніки, технології, потреб тощо. Учений визначив характеристики інноваційної економіки 1990-х років ХХ ст.: головною продукцією є нові рішення; провідна роль в економіці належить малим і середнім підприємствам, що очолюють підприємці, які діють на свій страх і ризик; інтелектуалізація праці є основним процесом розвитку виробництва, а витрати на нього і поширення знань – головною формою інвестицій; завдання науки – сприяння інноваціям, які зароджуються, системне застосування знань у створенні самих знань, що робить їх продуктивними; головна форма власності – це інтелектуальна власність, що структурує суспільство і визначає його розвиток; для розуміння найважливіших економічних процесів, крім мікро- і макроекономіки, необхідна метаекономіка, що враховує вплив таких могутніх економічних чинників, як демографія, освіта, нові технології, екологія, психологія людей, рівень культури тощо [1]. Таким чином, економічне зростання регіонів усіх рівнів ієрархії залежить від інноваційної активності підприємницьких структур, від їх прагнень і спроможності використовувати у своїй діяльності новітні технології у всіх сферах суспільного життя.

Становлення сучасної теорії інноваційно-технологічного розвитку відбувається з врахування основних положень названих теорій.

Еволюція формування системи наукових знань про інноваційний розвиток економіки віддзеркалює сукупність процесів, що свідчать про складний шлях становлення і розквіту не тільки усієї економічної теорії загалом, але й науки «регіональна економіка» зокрема. Долаючи часові і просторові рамки, учені крок за кроком збагачували теорію інноваційного розвитку новими ідеями, визначаючи загальну конструкцію підходів до аналізу і синтезу інформації про це явище. Набуті знання – основа наукових досліджень особливостей інноваційно-технологічного розвитку регіону.

Список використаних джерел

1. Друкер П. Задачи менеджмента в XXI веке : перевод с англ. / П. Друкер. – М. : Вильямс, 2002. – 272 с.
2. Жихор О. Б. Соціально-економічний вимір розвитку науки і науково-технічної діяльності в регіонах України : монографія / О. Б. Жихор. – Львів : Ліга-Прес, 2008. – 248 с.

3. Кондратьев Н. Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения / Н. Д. Кондратьев. – М. : Экономика, 2002. – 766 с.
4. Кузнец С. Современный экономический рост: результаты исследований и размышлений: нобелевская лекция / С. Кузнец // Нобелевские лауреаты по экономике: взгляд из России / под ред. Ю. Яковцева. – СПб : Гуманистика, 2003. – С. 5-105.
5. Мировая экономическая мысль. Сквозь призму веков : в 5 т / сопред. редкол. Г. Г. Фетисов, А. Г. Худокормов. Т. 4: Век глобальных трансформаций ; отв. ред. Ю. Ольсевич. – М. : Мысль, 2004. – 932 с.
6. Туган-Барановский М. И. Промышленные кризисы / М. И. Туган-Барановский : репр. издание 1990. – К. : Наукова думка, 1996.
7. Хаггет П. Пространственный анализ в экономической географии : [пер. с англ.] / П. Хаггет ; пер. с англ. ; под ред. В. М. Гохмана, Ю. В. Медведкова.– М. : Прогресс, 1968. – 392 с.
8. Шумпетер Й. Теория экономического развития (исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредиты, проценты и циклы конъюнктуры) / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 453 с.
9. Hagerstrand T. Innovation diffusion as a spatial process. Postscript and translation by Allan Pred. Translated with the assistance of Greta Haag / T. Hagerstrand. – Chicago : University of Chicago Press, 1967 – 334 p.

References

1. Drucker, P. (1999). *Zadachi menedzhmenta v XXI veke [Management Challenges for 21st Century]* (Translated from English in 2002). Moscow: Williams. [in Russian].
2. Zhykhor, O. B. (2008). *Sotsial'no-ekonomichnyy vymir rozvytku nauky i nauково-tekhnichnoyi diyal'nosti v rehionakh Ukrainy [The Socio-Economic Dimension Development of Science and Scientific-Technological Activities in the Regions of Ukraine]*. Lviv: Liga-Press. [in Ukrainian].
3. Kondratyev, N. D. (2002). *Bol'shiye tsikly kon'yunktury i teoriya predvideniya [Large cycles of the conjuncture and the theory of forecast]*. Moscow: Ekonomika. [in Russian].
4. Kuznets, S. (2003). *Sovremennyy ekonomicheskiy rost: rezul'taty issledovaniy i razmyshleniy: no-belevskaya lektsiya [Modern economic growth: results of research and reflections: the Nobel lecture]*. In Yakovtsev, Y. (Ed.), *Nobelevskiy laureaty po ekonomike: vzglyad iz Rossii [Nobel laureates in economics: a view from Russia]*. St. Petersburg: Gumanistika, 5-105. [in Russian].
5. Olsevich Y. (Ed.). (2004). Vol. 4: *Vek global'nykh transformatsiy [Age of global transformations]*. In G. G. Fetisov, A. G. Khudokormov (Eds.), *Mirovaya ekonomicheskaya mysl'. Skvoz' prizmu vekov [World economic thought. Through the prism of centuries]* (Vols. 1-5). Moscow: Mysl. [in Russian].
6. Tugan-Baranovsky, M. I. (1996). *Promyshlennyye krizisy [Industrial Crises]* (Reprinted from work published 1990). Kyiv: Naukova Dumka. [in Russian].
7. Hagget, P. (1968). *Prostranstvennyy analiz v ekonomicheskoy geografii [Spatial analysis in economic geography]*. Moscow: Progress. [in Russian].
8. Schumpeter, J. (1982). *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya (issledovaniye predprinimatel'skoy pribyli, kapitala, kredity, protsenty i tsikly kon'yunktury) [The Theory of Economic Development: An inquiry into profits, capital, credit, interest and the business cycle]* (Translated from work published 1911). Moscow: Progress Publishers. [in Russian].
9. Hagerstrand, T. (1967). *Innovation diffusion as a spatial process*. Chicago: University of Chicago Press.

Kolomiyyets I. F., Hoshovska H. V. Evolution of the theories of innovation and technological development in retrospective evaluation.

Theoretical and methodological basis of the formation of the modern theories of innovation and technological development of the region are a number of theories as social and economic development, on the one hand, and regional development on the other. Given the need for justification of innovation and technological development in the region extremely important concern is to review the theories of regional development, which affect not only the understanding of the formation, sources of occurrence of actual

theories of innovational development, but also are a necessary condition for a comprehensive study of innovation and technological development. Revealed researchers looks at the role of innovation in economic development and their importance in solving the actual problems innovative and technological development. Overcoming the time and spatial limits scientists step-by-step enriched the theory of innovational development with new ideas, determining the overall structure of approaches to the analysis and synthesis of information on this phenomenon. The basic position of regional development is described. Among the modern areas of regional development, which reflect patterns of spatial organization of society, the theory of «growth poles» is central to both the value and the spread. The founder of this theory was a French economist F. Perroux while developing this theory, he used the idea of diffusion of innovations, believing that their distribution determines economic progress. The estimation of the evolution of theories of innovative and technological development is done. We find that among the modern theories of innovational development that can be used in the formation innovative policy in the region are: the theory of intelligent technology F. Hayek and the theory innovative economics and entrepreneurial society of P. Drucker. Thus, the scientific developments of T. Hagerstrand allow to make a conclusion about objective character of territorial imbalances in the economy of the region, which are described by the process of sequential distribution of innovations in space. And the rate of diffusion of innovation depends on the innovational development of the informational and communicational systems, as well as a workforce. We determine that the region's economic growth at all levels of the hierarchy depends on the innovation activity of businesses, their aspirations and ability to use in their activities the latest technologies in all spheres of public life. It was determined that the evolution of the formation of scientific knowledge on the innovative development of the economy reflects the set of processes that certify a complicated way of growth and succes not only of the whole economic theory in general, but also of science «regional economy» in particular.

Key words: theory, innovation, innovative and technological development, regional development, regional economy.

Коломієць І. Ф. Гошовська А. В. Еволюція теорій інноваційно-технологічного розвитку в ретроспективній оцінці.

Сделана оценка эволюции теорий инновационно-технологического развития. Определены основные положения регионального развития. Раскрыты взгляды ученых на роль инноваций в развитии экономики и их значение в решении актуальных проблем инновационно-технологического развития региона. Установлено, что экономический рост регионов всех уровней иерархии зависит от инновационной активности предпринимательских структур, от их стремлений и способности использовать в своей деятельности новейшие технологии во всех сферах общественной жизни. Определено, что эволюция формирования системы научных знаний об инновационном развитии экономики отражает совокупность процессов, свидетельствуют о сложном пути становления и расцвета не только всей экономической теории в целом, но и науки «региональная экономика» в частности.

Ключевые слова: теории, инновация, инновационно-технологическое развитие, региональное развитие, региональная экономика.

Коломієць Ігор Федорович – доктор економічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту регіональних досліджень НАН України (e-mail: irr@mail.lviv.ua).

Гошовська Ганна Володимирівна – аспірант кафедри екологічної політики та менеджменту природоохоронної діяльності Інституту екології, природоохоронної діяльності та туризму ім. В. Чорновола Національного університету «Львівська політехніка» (e-mail: kaf_mpd_jept@ukr.net).

Надійшло 27.05.2014 р.